

# אריקו מלטסטה



## קובץ מאמרונים

תורגם ע"י יאיר חילו ואייל רוזנברג

---

## תוכן העניינים

---

2.....	תוכן העניינים
3.....	ביוגרפיה
5.....	הרעיון של ממשלה טובה
6.....	קבוצות-רוב וקבוצות-מיעוט
7.....	עזרה הדדית
9.....	התארגנות
12.....	רפורמיזם
14.....	סינדיקליזם ואנרכיזם
16.....	מאבק מעמדי או שואה מעמדית

## ביוגרפיה

זמן	מאורע
1853	ב-14 בדצמבר, אריקו מלטסטה [Errico Malatesta] נולד בעיירה סנטה מריה קאפואה וטרה ] Santa Maria Capua Vetere שבפרובינציית קזרטה [Caserta] שבדרום איטליה.
1867	בגיל 14 מלטסטה נעצר על משלוח מכתב למלך ויקטור עמנואל השני, בו התלונן על אי-צדק מקומי. אביו דואג לשחרורו ושולח אותו לבית-ספר מיוחד כדי לרפאו מרעיונותיו המוזרים. מלטסטה מצטרף אל הברית הרפובליקנית האוניברסלית, שהושפעה מרעיונותיו של מאצ'יני. מאוחר יותר תישלל ממנו חברותו בברית בשל היותו סוציאליסטי יתר על המידה.
1871	מגורש מבית-הספר לרפואה בשל השתתפות בהפגנה. מצטרף, בית יתר הגורמים בעקבות התלהבות מן הקומונה הפריזאית, לסקציה הנאפוליטנית של האינטרנציונל. עובר הכשרה כמכונאי וחשמלאי.
1872-1876	פוגש את באקונין בשוויץ. באותה עת אביו, אמו, אחיו ואחותו נפטרים כולם לאחר שסבלו מכאבים בחזה. מלטסטה יסבול מאותם כאבים כל חייו, ובפגישה עם באקונין הוא קודח מחום ויורק דם. עובד עם באקונין באינטרנציונל עד 1876 והופך באקוניניסט בהשקפותיו. מאוחר יותר יבקר את באקונין על שהיה מרקסיסטי מדי לטעמו. מסייע להפיץ תעמולה אינטרנציונליסטית ברחבי אירופה.
1873	נכלא למשך שישה חודשים על הפצת תעמולה.
1874-1875	נכלא למשך שנה חודשים על הפצת תעמולה.
אפריל 1877	מלטסטה, אנדרי קוסטה, קרלו קפיירו, הרוסי סטפניאק ועוד 30 עמיתים אנרכיסטים, מתחילים מרידה בפרובינציה של בנוונטו. הקבוצה החמושה צועדת ובראשה דגל שחור-אדום גדול אל תוך הרי המטיס ובמהרה משתלטת ללא מאבק על הכפר לניטו, בו מתקבלים הם בהתלהבות. נשק וסחורה מופקעת מחולקים בין האנשים ופנקסי מיסים נשרפים. ביום למחרת הכפר גאלו נתפס באופן דומה. בזמן עזיבתם את גאלו, הקבוצה מוקפת בהפתעה על-ידי חיילי הממשלה וכולם מושמים במעצר. מלטסטה מוחזק במאסר במשך שנה לפני הבאתו למשפט. כל הנאשמים משוחררים בסופו של דבר.
1878-1880	לאחר שחרורו, מלטסטה חוזר לנאפולי, אך פיקוח צמוד של המשטרה מאלץ אותו לעזוב את איטליה. הוא נוסע למצרים ומגורש משם לאחר חודש בלבד, בהוראת הקונסוליה האיטלקית. הוא מנסה להיכנס ונדחה בידי סוריה, טורקיה ואיטליה, ולבסוף מגיע לז'נבה, ושם מתיידד עם פיוטר קרופוטקין ואלזיה רקלו. עוזר לקרופוטקין לעבוד על La Revolte. לאחר גירושו משוויץ, הוא עובד תקופה קצרה ברומניה, ואז נוסע ללונדון. בדרכו לשם עובר בצרפת ובבלגיה.
1881	מתגורר בלונדון, מתפרנס שם כמוכר גלידה ואחר-כך כמכונאי.
1882	נוסע למצרים ונלחם שם לצד המצרים כנגד הקולוניאליסטים הבריטים במרידת עוראבי.
1883	חוזר בחשאי לאיטליה ומתיישב בפירנצה, בה הוא מייסד את השבועון La Questione Sociale, העיתון האנרכיסטי הראשון באיטליה. כותב את החוברת הנפוצה ביותר שלו, Fra Contadini (בין איכרים), בה הוא מטיף לאנרכו-קומוניזם.
1884	נעצר ונשלח לשלוש שנות מאסר על כתביו. במשך הזמן בו הוא מחכה לריצוי גזר-דינו, עוזר לטפל בקורבנות מגפת הכולרה בנאפולי. משתחרר בערבות ומפליג לבואנוס איירס, שם הוא שוהה מספר שנים ומפיץ רעיונות אנרכיסטיים בין המהגרים האיטלקים.
1885-1889	מתגורר בבואנוס איירס, שם הוא מחדש את הפרסום של La Questione Sociale. עוזר לייסד את איגוד האופים – איגוד העובדים המיליטנטי הראשון בארגנטינה.
1889	חוזר ללונדון.
1891	מוציא לאור את החוברת המשפיעה אנרכיה ומבקר בספרד בעת מרד חרס [Jerez].
1892-1893	מלטסטה יעזר לשביתה הכללית למען זכות-הצבעה לכל בבלגיה ומוזהה את המגבלות של טקטיקה זו.
1896	מארגן את ועידת לונדון של האינטרנציונל השני.

1897	הודות לחנינה שמעניקה לו מממשלת איטליה, מלטסטה חוזר לאיטליה בגלוי, ומתחיל שם בפרסום עיתון אנרכיסטי חדש – L'Agitazione. באותה תקופה, עליית המחירים והקציר העלוב גורמים להתקוממות איכרים.
1898	נעצר בעיר אנקונה בעקבות מהומות שם, ומואשם ב-'התחברות לפשע'. מורשע בהשתייכות לארגון הסתה, מלטסטה נידון לשישה חודשים מאסר באי למפדוזה וחמש שנות גלות.
1899	בורח מן הכלא בסירה במהלך סערה וחוזר ללונדון. מבקר אז בארה"ב, ונפגש שם עם קבוצות אנרכיסטיות איטלקיות וספרדיות בניו-ג'רסי. בעת ויכוח סוער עם אנרכיסט-אינדיבידואליסט על שאלת הארגון, נורה על-ידי בן-שיחו ברגל.
1900	חוזר ללונדון דרך קובה. עוסק במכונאות ומפעיל בית-מלאכה קטן. בעקבות ההתנקשות במלך איטליה אומברטו על-ידי אנרכיסט איטלקי מניו-ג'רסי, מלטסטה מושם תחת מעקב המשטרה הבריטית.
1900-1903	מייסד מספר עיתונים, כולם באיטלקית. החשובים ביניהם: Cause ed Effetti ו-L'Internazionale מ-1900, ו-La Rivoluzione Sociale מ-1902.
1907	נוכח בוועידת האינטרנציונל האנרכיסטי באמסטרדם; נוכחים גם אמה גולדמן ורודולף רוקר.
1909	מלטסטה ורוקר מושמים במאסר לשלושה חודשים באשמת הוצאת דיבה פושעת. הממשלה הבריטית שוקלת לגרשו, אך הניסיון נכשל לאחר שתומכיו מארגנים הפגנה בכיכר טרפאלגר.
1910	מלטסטה נחשד במעורבות ברציחות האונדסדיץ'. שלושה שוטרים נורו במהלך שוד יהולומים ב-'ווסט-אנד' בלונדון. הגנבים חפרו מנהרה מתוך בית ריק בקרבת מקום. חיפוש גילה כרטיס עם שמו של מלטסטה עליו. החקירה מראה שכמה חודשים קודם לכן, אחד הגנבים היה בקשר עם קבוצה אנרכיסטית באזור, וטען להיות מכוואי מובטל. הוא הוצג בפני מלטסטה, שעבד אותה עת במכונאות. מלטסטה נתן לו כרטיס עם רשימת הספקים שלו. הגנב השתמש בכרטיס כדי לקנות כלים (כולל מכונת ריתוך) ששימשו בשוד. מלטסטה נמצא חף-מפשע והגנבים נהרגים בפשיטה משטרתית על מקום מסתורם.
1913	חוזר שוב לאיטליה כדי לקחת חלק בתכנון ההפגנות האנטי-כמורתיות ואנטי-פרלמנטריות באנקונה.
1914	שביתה כללית מתחילה כאשר שלושה עובדים נהרגים ו-20 נפצעים מידי המשטרה באנקונה. בתקופה זו, הידועה כ-'השבוע האדום', חיילים באזור מתיידדים עם המפגינים, ומלטסטה ועמיתיו האנרכיסטים מנסים לארגן התקוממות כנגד הממשלה. תוכניותיהם מסוכלות כאשר ה-CNT, הקונפדרציה הכללית של העבודה (ששלטה ברוב האיגודים המקצועיים של איטליה) מבטלת את השביתה. פוגש באותו הזמן את מייסד הפשיזם לעתיד, בניטו מוסוליני, אז העורך של העיתון הסוציאליסטי Avanti.
	פריצת מלחמת העולם הראשונה באוגוסט מאלצת את מלטסטה לחזור ללונדון. חותם על המניפסט האנרכיסטי נגד המלחמה. מבקר אנרכיסטים כמו קרופוטקין וגראב שסרבו לתקוף בפומבי את בנות-הברית, בסדרת מאמרים כמו <b>אנרכיסטים פרו-ממשלתיים והאם אנרכיסטים שכחו את עקרונותיהם</b> .
1919	חוזר לאיטליה. מייסד את היומון האנרכיסטי הראשון Umanità Nova, המגיע לתפוצה של 50,000 עותקים. התקופה היא תקופה של מהומות הקודמות לעליית כוחו של מוסוליני.
אוקטובר 1920	דוחק בעובדים לשבות ולתפוס את מפעליהם. עובדי מתכת במילאנו וטורינו עושים כך. שביתות נוספות פורצות, אך המפלגה הסוציאליסטית והקונפדרציה הכללית של העבודה משכנעות עובדים לסיים את השביתות. מלטסטה ו-81 אנרכיסטים נוספים נעצרים.
יולי 1921	מלטסטה פותח בשביתת רעב במחאה על העיכוב המתמשך בהבאתו למשפט. הוא נמצא לא-אשם ומשוחרר, חודשיים לפני שהפשיסטים עולים לשלטון.
1924-1926	למרות הטרדות המשטרה והצנזורה, מלטסטה מוציא-לאור ועורך את כתב-העת Pensiero e Volontá היוצא פעם בחודשיים. ב-1926 מוסיליני משתיק את כל העיתונות העצמאית. מלטסטה מושם במעצר בית. למרות זאת הוא מצליח לתרום מאמרים לעיתונות האנרכיסטית, בעיקר ל-Reveil מגנואה ול-L'Adunata dei Refrattari מניו-יורק.
1932	בתחילת השנה מתגברת מחלתו, דלקת הסמפונות ממנה סבל כל חייו. ב-22 ביולי, בגיל 79, מלטסטה נפטר.

---

## הרעיון של ממשלה טובה

---

איש אינו יכול לפסוק בוודאות מי צודק ומי טועה, מי הקרוב ביותר לאמת או מהי הדרך הטובה ביותר להשיג את הטובה הרבה ביותר לכל-אחד ולכולם. חופש ולצידו ניסיון, זו הדרך היחידה לגלות את האמת ואת המיטב; ולא ייתכן חופש כלשהוא אם נשלל החופש לשגות.

אבל כשמישהו מדבר על חופש באופן פוליטי, ולא פילוסופי, איש אינו חושב על השד המטאפיסי של 'אדם מופשט' הקיים מחוץ לסביבה הקוסמית והחברתית ואשר, כמו איזה אל, יכול היה לעשות כרצונו' במובן המוחלט של המילה.

כאשר מיישמו מדבר על חופש הוא מדבר על חברה בה לא יוכל איש להגביל את על עמיתיו מבלי להיתקל בהתנגדות נמרצת, שבה, מעל הכל, אף-אחד לא יוכל לאחוז ולהשתמש בכוח הקבוצתי כדי לכפות את רצונותיו על אחרים ועל אותן הקבוצות שהינן עצמן מקור הכוח.

האדם אינו מושלם, מוסכם. אך זוהי סיבה אחת נוספת, אולי החזקה שבסיבותהסיבה החזקה ביותר, לא לתת בידי איש את האמצעים "לשים את הבלמים על חופש הפרט".

האדם אינו מושלם. אם כך, היכן ניתן למצוא אנשים שאינם אך טובים מספיק כדי לחיות בשלום עם אחרים, אלא גם מוכשרים לשלוט בחייהם של אחרים בדרך סמכותנית? ובהניחנו שישנם אנשים כאלו, מי ימנה אותם? האם הם יכפו את עצמם? אך מי יגן עליהם מן ההתנגדות והאלימות של 'הפושעים'? או שמא יבחרו הם בידי 'העם הריבוני' שנחשב בור ומרושע מכדי לחיות בשלום, אך אשר רוכש לפתע את כל המעלות הנחוצות כאשר באים לבקש ממנו לבחור את שליטיו?

---

## קבוצות-רוב וקבוצות-מיעוט

---

איננו מכירים בזכות הרוב לכפות את החוק על המיעוט, אפילו אם אכן רצון הרוב בנושאים מסובכים יותר ניתן להימצא. עובדת היות הרוב בצידי של משהו אינה מוכיחה בשום אופן את צדקתו. למעשה, האנושות תמיד התקדמה באמצעות היוזמה והמאמצים של פרטים ומיעוטים, בעוד שהרוב, מעצם טבעו, הוא איטי, שמרני, נכנע לכוח עליון ולזכויות-יתר מבוססות בנוהג.

אך אם איננו מכירים ולו לרגע בזכות קבוצות-רוב לשלוט בקבוצות-מיעוט, אנו מתנגדים אף יותר לשליטת מיעוט ברוב. יהיה זה מגוחך לטעון שמישהו הוא צודק משום שהוא במיעוט. אם בכל הזמנים התקיימו מיעוטים מתקדמים ונאורים, כך התקיימו גם מיעוטים מפגרים וריאקציוניים; אם ישנם יצורי אנוש שהם יוצאי-דופן, ומקדימים את זמנם, ישנם גם פסיכופתים, ובמיוחד ישנם פרטים אפאתיים המתירים לעצמם להינשא באופן לא-מודע עם גיאות המאורעות.

בכל אופן, אין זו שאלה של להיות צודק או טועה; זוהי שאלה של חופש, חופש לכל, חופש לכל פרט כל עוד אין הוא מפר את החופש השווה של אחרים. איש אינו יכול לפסוק בוודאות מי צודק ומי טועה, מי קרוב יותר לאמת ומהי הדרך הטובה ביותר להשיג את המיטב לכל-אחד ולכולם. ניסיון באמצעות חופש הינו האמצעי היחיד להגעה אל האמת והפתרונות המיטביים; ואין כל חופש אם אין החופש לשגות.

לדעתנו, אם כן, נחוץ שהרוב והמיעוט יצליחו לחיות ביחד בשלווה ובאופן משתלם באמצעות הסכמה ההדדית ופשרות, באמצעות הזיהוי הנכון שבנחיצות המעשית בחיים משותפים ובתועלת שביתורים שהנסיבות הופכות לנחוצים.

באשר שכלם וניסיונם מורים להם כי למרות השימוש באלכימיה של בחירות ופרלמנט, אדם תמיד מוצא עצמו בסופו-של-דבר עם חוקים המייצגים הכל מלבד רצון הרוב, אנרכיסטים אינם מכירים בכך שלרוב, ככזה, אפילו אם ניתן היה לוודא מעבר לכל ספק מה רצה, ישנה הזכות לכפות את עצמו על המיעוטים החולקים עליו באמצעות השימוש בכוח.

בנפרד משיקולים אלו, תמיד ישנה העובדה שבמשטר קפיטליסטי, בו מחולקת החברה לעשירים ועניים, למעסיקים ומועסקים שארוחתם הבאה תלויה בכוחו המוחלט של הבוס, לא יכולות להיות בחירות חופשיות באמת.

## עזרה הדדית

משום שעובדה היא כי האדם הוא חיה חברתית שקיומה תלוי ביחסים הפיסיים והרוחניים המתמשכים בין בני-אדם, קשרים אלה חייבים להתבסס על חיבה, סולידריות ואהבה, או לחילופין על עוינות ומאבק. אם כל פרט חושב רק על רווחתו-הוא, או אולי רק על זו של קבוצת קרבת הדם או הטריטוריה הקטנה שלו, הוא ימצא, בבירור, את עצמו בעימות עם אחרים, ויצא מנוצח או מנוצח; כמדכא אם ינצח, כמדוכא אם יפסיד. הרמוניה טבעית, הנישואים הטבעיים של טובתו של כל אחד עם זו של הכל, הינה פרי-המצאה של העצלנות האנושית, אשר במקום להיאבק להשיג את רצונה מניחה שהדבר יושג מעצמו, ספונטנית, לפי חוק הטבע. במציאות, לעומת זאת, האדם מטבעו הוא במצב של עימות תמידי עם עמיתיו בחיפוש אחר אתר-המחייה הטוב והבריא ביותר, האדמה הפורייה ביותר, ועם הזמן, במאמציו לנצל את מירב ומגוון ההזדמנויות שהחיים החברתיים יוצרים עבור אי-אלו. מסיבה זו ההיסטוריה האנושית מלאה באלימות, מלחמות, טבח (מלבד הניצול חסר-הרחמים של עמל הזולת) ורדנויות רבות מספור ועבדות.

לו ברוח האנושית התקיים רק דחף אכזרי זה לרצות להתעלות ולהרוויח על חשבון אחרים, הייתה האנושות נותרת במצבה הברברי והתפתחות הסדר, כפי שנרשמה בהיסטוריה, או כבזמני-אנו, לא הייתה אפשרית. סדר זה, אפילו בתחתית שפלו תמיד מתאר סוג של ריכוך הרוח הרודנית לפחות במינימום סולידריות חברתית שהינו הכרחי לחיים מתורבתים ומתקדמים יותר.

אך למרבה המזל קיים באדם רגש נוסף המקרב אותו לשכנו, רגש האהדה, הסובלנות, האהבה, והודות לו המין האנושי הפך מתורבת יותר, וממנו נובע הרעיון שלנו, אשר מכוון להפיכת החברה להתקבצות אמיתית של אחים וחברים הפועלים יחד למען טובת הכלל.

כיצד התעורר הרגש המבוטא על-ידי חוקי המוסר, כביכול, ואשר, בהתפתחו, שולל את המוסר הקיים ומחליפו במוסר גבוה יותר – זהו נושא למחקר שעשוי לעניין פילוסופים וסוציולוגים, אך אינו גורע מהעובדה שהוא קיים, עצמאי מן ההסברים שעשויים להינתן. אין חשיבות אם רגש זה נובע מהמציאות הפרימיטיבית, הפסיכולוגית, של האקט המיני על-מנת להבטיח את המין האנושי; או הסיפוק המופק מחברתם של עמיתים; או היתרונות המופקים מאחדות במאבק נגד האויב המשותף ובמרידה נגד הרודן המשותף; או מהרצון לפנאי, שלום וביטחון שאפילו המנצחים מרגישים בהם צורך; או אולי בשל צירוף של אלה ומאות סיבות אחרות. הוא קיים והוא נמצא בהתפתחות ובצמיחה שעליהם אנו מבססים את תקוותינו לעתיד האנושות.

'רצון האל', 'חוקי טבע', 'חוקי מוסר', 'הציווי הקטגורי' של הקאנטיאנים, אפילו 'האינטרס שהובן בבהירות' של התועלתנים הינם כולם פנטזיות מטאפיסיות המובילות לשום מקום. הם מייצגים את התשוקה הראויה להערכה של השכל האנושי לרצות להסביר הכל, לרצות לרדת לעומק הדברים, ויכולים היו להתקבל כהנחה זמנית לשם מחקר נוסף, לולא היו מייצגים, ברוב המקרים, את הנטייה האנושית שלא לרצות לעולם להודות בבורות ולהעדיף הסברים מכבירים במילים החסרים תוכן עובדתי על פני אמירה בפשטות: "איני יודע".

יהא ההסבר שיינתן מישהוא אשר יהא, הבעיה נותרת בעינה: אדם חייב לבחור בין אהבה ושנאה, בין שיתוף-פעולה ידידותי ומאבק רצחני, בין 'אלטרואיזם' ו-'אגואיזם'<sup>1</sup>.

הצרכים, הטעמים, השאיפות והאינטרסים של אנשים אינם דומים ואף לא הרמוניים מטבעם; לעיתים קרובות הם הפוכים ומנוגדים לחלוטין. מאידך, חייו של כל פרט תלויים כל-כך בחייהם של אחרים שיהא זה בלתי-אפשרי, אפילו היה זה נוח לעשות כן, לבודד את עצמו מאחרים ולחיות כל אחד את חייו שלו. סולידריות חברתית הינה עובדה ממנה לא יכול איש לברוח: היא יכולה להתקבל בחופשיות וביודעין וכתוצאה מכך להביא תועלת לכל המעורבים, או שהיא יכולה להתקבל מכורח המציאות, ביודעין או אחרת, כך שהיא מתגשמת מלווה בהכנתו של אחד לאחר, בניצול של כמה על-ידי אחרים.

צבא שלם של בעיות מעשיות עולות בחיי היומיום שלנו, וניתן לפתור אותן בדרכים שונות, אך לא בכל הדרכים בו זמנית; אך כל פרט עשוי להעדיף פתרון אחד על אחר. אם לפרט או לקבוצה יש את הכוח לכפות את העדפותיהם על אחרים, הם יבחרו את הפתרון המתאים ביותר לאינטרסים ולטעמים שלהם, והאחרים יאלצו להכניע ולהקריב את משאלותיהם. אך אם אין לאיש את היכולת להכריח אחרים לפעול בניגוד לרצונם אז, נחשב לנוח תחת ההנחה הקבועה שאין זה אפשרי או נחשב לנוח לאמץ יותר מפתרון אחד, אדם חייב להגיע באמצעות ויתורים הדדיים להסכם שמתאים באופן הטוב ביותר לכולם, ופוגע במידה הפחותה ביותר באינטרסים, בטעמים ובמשאלות של כל פרט.

ההיסטוריה מלמדת אותנו, התבוננות יומיומית בחיים סביבנו מלמדת אותנו, כי במקום בו אין לאלימות מקום (ביחסים אנושיים) הכל מסתדר בדרך הטובה ביותר האפשרית, לפי מיטב האינטרסים של כל המעורבים. אך במקום בו אלימות מתערבת, אי-צדק, דיכוי וניצול מנצחים בקביעות.

עובדה היא שחיים אנושיים אינם אפשריים מבלי להרויח מעבודתם של אחרים, וכי ישנן רק שתי דרכים בהן הדבר יכול להיעשות: באמצעות התאחדות אחוותית, שוויונית וחירותנית, שבה סולידריות המבוטאת ביודעין

ובחופשיות מאחדת את כל המיו האנושי; או במאבק של האחד כנגד האחר שבו המנצחים שולטים, מדכאים ומנצלים את השאר...

אנו רוצים להביא לקיום חברה בה אנשים יחשיבו זה את זה כאחים ובאמצעות תמיכה הדדית ישיגו רווחה וחופש מירביים, כמו גם התפתחות פיסיית ואינטלקטואלית לכולם...

האדם התזק מכל הינו האדם המבודד במידה הפחותה ביותר; האדם העצמאי ביותר הינו האדם בעל מירב הקשרים והחברויות ובכך בעל שדה רחב יותר לבחירת הקרובים אליו; האדם המפותח ביותר הינו האדם המסוגל ויודע כיצד להפיק באופן הטוב ביותר תועלת מן הירושה המשותפת של המין האנושי כמו גם מן ההישגים של בני-זמנו.

למרות נהרות הדם האנושי; למרות הסבל וההשפלות בל-יתוארו; למרות ניצול ורודנות על חשבון החלשים (מסיבות של נחיתות אישית או חברתית); במילה אחת, למרות המאבק וכל תוצאותיו, המהות המייצגת בחברה האנושית את התכונות החיוניות והמתקדמות שלה, היא רגש האהדה, התחושה של אנושות משותפת אשר בזמנים כתיקונם, מציבה גבול למאבק מעבר אליו איש אינו מסוגל לעבור מבלי לעורר תיעוב עמוק ומורת-רוח רחבה. שכן הגורם שהתערב היה המוסר.

ההיסטוריון המקצועי מן האסכולה הישנה עשוי להעדיף להציג את פירות מחקרו כאירועים סנסציוניים, עימותים בקנה-מידה גדול בין אומות ומעמדות, מלחמות, מהפכות, הפנים והחוץ של דיפלומטיה וקנוניות; אך הדברים שהינם משמעותיים הרבה יותר למעשה הם אינספור הקשרים היומיומיים בין פרטים ובין קבוצות אשר הינם המהות האמיתית של החיים החברתיים. ואם אדם מתבונן מקרוב מה קורה עמוק בפנים, בחיים היומיומיים האינטימיים של המון האנושות, מוצא הוא כי בנוסף על המאבק לחטוף תנאי עבודה טובים יותר, הצמא לשליטה, יריבות, קנאה וכל התאוות הבלתי-בריאות המציבות אדם כנגד אדם, ישנם גם עבודה בעלת-ערך, עזרה הדדית, חילופים בלתי-פוסקים ורצוניים בשירותים, חיבה, אהבה, חברות וכל המקרב אנשים זה לזה באחוה. וקולקטיביים אנושיים מתקדמים או נרקבים, חיים או מתים, בתלות בשאלה האם סולידריות ואהבה, או שנאה ומאבק, מאפיינים את פרשיות הקהילה; אכן, עצם קיומה של כל קהילה שהיא לא יכולה להתאפשר אם הרגשות החברתיים, אותן הייתי אני מכנה התאוות הטובות, לא היו חזקות מאלו הרעות.

הקיום של רגשות חיבה ואהדה בקרב המין האנושי, והניסיון ביתרונות הפרטיים והחברתיים הנובעים מהתפתחות רגשות אלו, והמודעות להם, הולידו וממשיכים להוליד תפיסות של 'צדק' ו-'זכות' ו-'מוסר' מהוות – למרות אלף סתירות, שקרים וגילויי-צביעות המשרתים אינטרסים שפלים – מטרה, אידיאל לעברו מתקדמת האנושות.

'מוסר' זה הוא גמיש ויחסי; הוא משתנה עם הזמנים, עם אנשים שונים, מעמדות ופרטים; אנשים משתמשים בו לשירות האינטרסים האישיים שלהם ושל משפחותיהם, מעמדם או ארצם. אך בהשלכת כל זאת שב-'מוסר' הרישמי אשר משמש להגנה על זכויות-היתר והאלימות של המעמד השליט, תמיד נשאר משהו המשרת את טובת הכללוהינו ההישג המשותף של כלל המין האנושי, בלא חשיבות למעמד או גזע.

הבורגנות בתקופת גבורתה, כאשר עדיין הרגישה עצמה חלק מן העם ונלחמה עבור שחרור, עשתה מחוות עילאיות של אהבה והקרבה עצמית; ולטובים שבין הוגיה וחלליה היה החזון הנבואי-כמעט של אותו עתיד של שלום, אחווה ורווחה עליו נאבקים סוציאליסטים כיום [בשנת 1909]. אך אם אלוטראיזם וסולידריות היו בין רגשות הטובים ביניהם, חיידק האינדיבידואליזם (במובן של מאבק בין פרטים), עיקרון המאבק (בניגוד לסולידריות) וניצול האדם בידי אדם, נמצאו במצעה של הבורגנות ולא יכולים היו אלא להביא להשלכות הרסניות. רכוש פרטי ועיקרון הסמכות, בתחפושות החדשות של קפיטליזם ופרלמנטריזם, נמצאו באותו מצעה והובילו, כפי שהיו פני הדברים תמיד, לדיכוי, לאומללות ולנטילת צלם אנוש מן ההמונים.

ועתה התפתחות הקפיטליזם והפרלמנטריזם נשאה את פירותיה, והבורגנות מיצתה כל רגש של נדיבות ודחף מתקדם באמצעות מעש התחרות הכלכלית והפוליטית, לא נותר לה אלא להיאלץ להגן על זכויות-היתר שלה בכוח ובמרמה, בעוד שהפילוסופים שלה אינם יכולים להגן עליה מפני מתקפות אלא באמצעות שימוש לא מתאים בחוק התחרות החיונית.



## התארגנות

התארגנות, שהיא, אחרי הכול, רק היישום של שיתוף-פעולה וסולידריות, הינה תנאי טבעי וחיוני לחיים חברתיים; זוהי עובדה שאין מנוס ממנה אשר כופה עצמה על כולם, בה-במידה על החברה האנושית בכלל כשם שעל כל קבוצת אנשים הפועלים יחד למען מטרה משותפת. מאחר שהאדם אינו מבקש, ואף אינו יכול, לחיות בבידוד – ולמעשה אינו מסוגל לפתח את אישיותו, לספק את צרכיו הפיסיים והמוסריים מחוץ לחברה וללא שיתוף-הפעולה של חבריו – בלתי נמנע כי אלה שאין להם את האמצעים ואף לא המודעות החברתית המפותחת די הצורך להתקשר בחופשיות עם אלו החושבים כמותם והחולקים עימם אינטרסים משותפים, מוכנעים להתארגנות בידי אחרים, המאוגדים בדרך-כלל במעמד או קבוצה שליטה, בכוונה לנצל את עבודתם של אחרים לתועלתם האישית. ודיכוי ההמונים הנארך-עידנים בידי קבוצה פריולוגיונית קטנה היה תמיד התוצאה של אי-יכולתם של רוב העובדים להסכים ביניהם על התארגנות עם אחרים לשם ייצור, לשם הנאה ולשם הצרכים האפשריים של הגנה מפני אי-מי העלול לבקש לנצל ולדכא אותם. אנרכיזם קיים לתקן מצב עניינים זה...

ישנן שתי סיעות בין אלו המתקראים אנרכיסטים, עם או בלי שמות-תואר נוספים: התומכים והמתנגדים לארגון. אם איננו יכולים להצליח להסכים, הבה ננסה, לכל הפחות, להבין אלו את אלו.

וראשית הרשו לנו להתייחס בבהירות להבדלים מאחר שהסוגיה היא משולשת: התארגנות בכלליות כעיקרון ותנאי לחיים חברתיים היום ובחברה העתידית; ארגונה של התנועה האנרכיסטית; וארגון הכוחות העממיים ובמיוחד ההמונים העובדים לשם התנגדות לממשלה ולקפיטליזם...

הטעות הבסיסית של אלו המתנגדים להתארגנות היא באמונתם כי התארגנות אינה אפשרית ללא סמכות.

ובכן, לנו נדמה כי התארגנות, שהיא יש לומר, התקשרות למען מטרה מסויימת ועם המבנה והאמצעים הדרושים להשגתה, הינה היבט חיוני של החיים החברתיים. אדם בבידוד אינו יכול אפילו לחיות את חיי הבהמה, שכן הוא אינו מסוגל להשיג מזון לעצמו מלבד באזורים הטרופיים או באזורים בהם האוכלוסיה דלילה במיוחד; והוא, ללא יוצא מן הכלל, אינו מסוגל להתרומם מעל רמתן של החיות. משום שלפיכך הוא נאלץ להתחבר עם בני-אדם אחרים, או ליתר דיוק, משום שהוא מוצא את עצמו מאוחד עמם כתוצאה מן ההתפתחות הקדמונית של המין, הוא חייב להיכנע לרצון של אחרים (להיות משועבד) או להכפיף אחרים לרצונו (להיות בעל סמכות) או לחיות עם אחרים בהסכם אחוותי בהתאם לטוב ביותר לכולם (להיות שותף). איש אינו יכול לברוח הכרח זה; והאנטי-אירגוניים הקיצוניים ביותר לא רק שנכנעים לארגון הכללי של החברה בה הם חיים, אלא גם בפעולות הרצוניות של חייהם, ובמרידתם נגד התארגנות, הם מתאחדים ביניהם, הם מחלקים את מטלותיהם, הם מתארגנים עם אלו איתם הם מסכימים, ומשתמשים באמצעים שהחברה מציבה לרשותם...

הודאה באפשרות קיומה של קהילה המאורגנת ללא סמכות, כלומר ללא כפייה – ואנרכיסטים חייבים להודות באפשרות הזאת, או שלאנרכיה לא תהיה כל משמעות – מאפשרת לנו להמשיך לדיון על הארגון של התנועה האנרכיסטית.

במקרה זה גם-כן, התארגנות נראית שימושית והכרחית. אם תנועה משמעה השלם – פרטים עם יעד משותף שהם מאמצים עצמם כדי להשיגו – טבעי שיהיה עליהם להסכים ביניהם, לאחד כוחות, לחלק ביניהם את המטלות ולנקוט בכל אותם הצעדים אשר יובילו לדעתם להשגת אותן מטרות. להישאר מבודד, במצב בו הפרט פועל או מבקש לפעול בעצמו ללא תיאום, ללא הכנה, ללא צירוף מאמציו הצנועים לקבוצה חזקה, פירושו לדון עצמו לאין-אונות, לביזבוז מאמציו בפעולות סרק קטנות, ולאבד אמונה עד מהרה בכוונותיו, וייתכן שלהתמעטות עד כדי חוסר-מעש מוחלט...

מתמטיקאי, כימאי, פסיכולוג או סוציולוג עשויים לומר שאין להם שום מצע או שהם מעוניינים רק במציאת האמת. הם מבקשים ידע, הם אינם מבקשים לעשות משהו. אך אנרכיה וסוציאליזם אינם מדעים; הם הצעות, פרויקטים שאנרכיסטים וסוציאליסטים מבקשים לממש, ואשר צריכים לפיכך להיות מנוסחים כמצעים ברורים...

אם זה נכון ש[התארגנות יוצרת מנהיגים]; אם זה נכון שאנרכיסטים אינם מסוגלים להתאסף יחד ולהגיע להסכמה ללא להכניע עצמם לסמכות, זה אומר שהם עדיין אינם אנרכיסטים טובים במיוחד, ולפני מחשבה על כינון אנרכיה בעולם חייבים הם לחשוב על הפיכת עצמם למסוגלים לחיות באופן אנרכיסטי. התרופה אינה נמצאת בביטול ההתארגנות אלא בתודעה הצומחת של כל פרט מן החברים... בחברות קטנות כגדולות, מלבד בכוח גס, שאינו יכול להיות אפשרות עבורנו, המקור וההצדקה של סמכות נמצא בחוסר-ארגון חברתי.

כאשר לקהילה יש צרכים וחבריה אינם יודעים כיצד להתארגן באופן ספונטני על-מנת לספקם, מישהו מגיע ומעלה, בעל-סמכות המספק את הצרכים הללו באמצעות ניצול שירותי הכל והכוונתם לפי העדפתו. אם הדרכים אינן בטוחות ואנשים אינם יודעים אילו אמצעים לנקוט, כוח משטרה צף אשר כגמול על שירותים כלשהם אותם הוא נותן מצפה להיות נתמך וממומן, וכן כופה את נוכחותו ומתערב בנעשה כדי להפגין את יכולת-השפעתו; אם יש צורך בכמה פריטים, והקהילה אינה יודעת כיצד לסדר עם היצרנים המרוחקים אספקה שלהם בתמורה לטובין המיוצרים מקומית, יופיע הסוחר אשר ירוויח מן העיסוק בצרכיו של חלק אחד למכור ושל אחר לקנות,

ויכפה את מחיריו-שלו הן על היצרן והן על הצרכן. זה מה שקרה בקרבנו; ככל שהיינו מאורגנים פחות כך נטינו יותר להיות נתונים לכפייתם של קומץ פרטים. ודבר זה הוא מובן.

עד כדי כך שהתארגנות, רחוקה מיצירת סמכות, הינה התרופה היחידה לכך והאמצעי היחיד בו כל אחד מאיתנו יתרגל לקחת חלק פעיל ומודע בעבודה קבוצתית, ויחדל מהיות מכשיר פסיבי בידי מנהיגים.

אך ארגון, כך נטען, מניח-מראש התחייבות של הפרט לתיאום פעילויותיו עם אלה של אחרים; כך הוא פוגע בחירות וכובלת יוזמה. להשקפתנו, הדבר אשר באמת שולל את החירות והופך יוזמה לבלתי-אפשרית הוא הבידוד שהופך אדם לחסר-כוח. חופש אינו זכות מופשטת אלא האפשרות לפעול: זוהי אמת לגבינו כלגבי החברה ככלל. ושיתוף-הפעולה של אדם עם עמיתו הוא הדרך בה מוצא אדם את האמצעים לבטא את פעילותו וכוחו לזו.

ארגון אנרכיסטי חייב, לדעתי [לאפשר] אוטונומיה מוחלטת, ועצמאות, ולפיכך אחריות מלאה, לפרטים ולקבוצות; הסכמות חופשיות בין אלו המוצאים שימוש בהתחברות למען פעולה משותפת, למען יעדים משותפים; חובה מוסרית של אדם למלא אקת התחייבויותיו ולהימנע מפעולה כלשהיא הסותרת את התוכנית המוסכמת. על יסודות כאלו יוחדרו אז צורות שימושיות והכלים המתאימים לנפוח חיי-ממש בארגון. כך הקבוצות, הפדרציה של הקבוצות, הפדרציות של פדרציות, פגישות, ועידות, ועדות התכתבות וכן הלאה. אך דבר זה חייב גם להיעשות באופן חופשי, כך שלא יצמצם את החשיבה והיוזמה של פרטים חברים, אלא רק יעניק מרחב רב יותר למאמצים אשר באופן מבודד היו בלתי-אפשריים או בלתי-יעילים. כך לגבי ועידות של ארגון אנרכיסטי, למרות כל המגרעות הגלומות בהן כגופים ייצוגיים... הן חופשיות מכל צורה של סמכותנות משום שהן אינן מחוקקות ואינן כופות את דיוניהן על אחרים. הן משמשות לתחזק ולהרחיב קשרים אישיים בין החברים הפעילים ביותר, לסכם ולעודד לימודים תוכניתיים על הדרכים והאמצעים לפעולה; להכיר לכולם את המצב באזורים השונים וסוג הפעולה הדרוש באופן הדחוף ביותר; לסכם את הזרמים הרווחים השונים של דעה אנרכיסטית ולהכין סטטיסטיקות כלשהן מתוך כל זאת. והחלטותיהן אינן מחייבות אלא פשוט הצעות, עצעות והצעות להגשה לכל הנוגעים בדבר, והן אינן הופכות מחייבות וביצועיות אלא עבור אלו המקבלים אותן ורק כל עוד הם מקבלים אותן. הגופים המנהליים שהן ממנות – ועדות תכתובת ודומותיהן – חסרות כוח מכווין כלשהוא, אינן יוזמות דבר אלא עבור אלו המבקשים ומאשרים זאת במפורש, וחסרות גם סמכות כלשהיא לכפות את דעותיהן-הן, בהן רשאויות הן כמובן להחזיק ואותן רשאויות הן להפיץ בתעמולה כקבוצות של חברים, אך אשר אינן יכולות שיוצגו כעמדות הרישמיות של הארגון. הן מפרסמות את החלטות הועידות ואת הדעות וההצעות המועברות להן בידי קבוצות ופרטים; והן פועלות למען אלו הרוצים לעשות בהן שימוש, לאפשר יחסים בין קבוצות, ושיתוף-פעולה בין אלו המסכימים על יוזמות כלשהן. כל אחד חופשי להתכתב עם מי שירצה ישירות, או לעשות שימוש בועדות אחרות הממונות על-ידי התקבוצות מסויימות.

בארגון אנרכיסטי פרטים חברים יכולים לבטא כל דעה ולהשתמש בכל טקטיקה שאינה סותרת את העקרונות שהתקבלו ואינה מפריע לפעילותם של אחרים. בכל מקרה ארגון מסויים מתקיים כל עוד הסיבות לאחדות עולות בחשיבותן על אלו למחלוקת: אחרת הוא מתפרק ומפנה את הדרך להתקבוצות אחרות, הומגניות יותר.

משך-החיים והקביעות של ארגון הם בודאי תנאים להצלחה במאבק הארוך שלפנינו, ובנוסף, טבעי הוא שכל מוסדיתכוון בתחושותיו להקתקיים לעד. אך משכו של ארגון חירותני חייבת להיות התוצאה של הקירבה הרוחנית בין חבריו ויכולת-הסתגלות הרכבו לנסיבות המשתנות ללא-הרף. כאשר אין הוא יכול עוד לשרת תכלית שימושית עדיף שימות.

היינו ללא ספק שמחים לו יכולנו כולנו להסתדר היטב זה-עם-זה ולאחד את כל כוחות האנרכיזם בתנועה חזקה; אך איננו מאמינים במוצקותם של ארגונים הבנויים על ויתורים והנחות-מקדימות ואשר אין בהם הסכמה אמיתית ואהדה בין החברים.

עדיף בלתי-מאוחדים מאשר מאוחדים באופן רע. אך היינו רוצים שכל פרט ופרט יצטרף אל חבריו ושלא יהיו כוחות מבודדים, או כוחות מבוזבזים.

נותר לנו לדבר על התארגנות ההמונים העובדים להתנגדות הן לממשלה והן למעסיקים.

... עובדים לעולם לא יוכלו לשחרר עצמם כל עוד אין הם מוצאים באיחוד את הכוח המוסרי, הכלכלי והפיסי הדרוש להכניע את עצמתם המאורגנת של המדכאים.

היו בעבר אנרכיסטים, ועדיין ישנם כמה, אשר בעודם מכירים בצורך להתארגן כיום לצורך תעמולה ופעולה, עוינים את כל הארגונים אשר אינם מציבים אנרכיזם כיעדם או שאינם פועלים בשיטות מאבק אנרכיסטיות... לחברים אלו נראה שכל הכוחות המאורגנים למען מטרה שהיא פחות ממהפכנית באופן רדיקלי, היו כוחות שנשללו מן המהפכה. נדמה לנו תחת זאת, והניסיון כבר אימת בודאי את השקפתנו, כי גישתם תידון את התנועה האנרכיסטית למצב של עקרות תמידית. כדי לעשות תעמולה עלינו להיות בקרב האנשים, והתאגדויות העובדים הן המקום בו עובדים מוצאים את חבריהם ובמיוחד את אלו אשר ייטו במידה הרבה ביותר להבין ולקבל את רעיונותינו. אך אפילו כאשר היה זה אפשרי לעשות תעמולה כאוות נפשנו מחוץ להתאגדויות, לא יכולה הייתה להיות לכך השפעה ניכרת על ההמונים העובדים. להוציא קבוצה קטנה של פרטים משכילים יותר ומסוגלים למחשבה מופשטת והתלהבויות תיאורטיות, העובד אינו יכול להגיע לאנרכיזם בניתור יחיד. כדי להפוך

לאנרכיסט משוכנע-בדרכו, ולא אנרכיסט בשם בלבד, חובה עליו להתחיל להרגיש בסולידריות המחברת אותו לחבריו, וללמוד לשתף-פעולה עם אחרים בהגנה על עניינים משותפים, ובאמצעות מאבק נגד הבוסים והממשלה אשר תומכת בהם, להבין שבוסים וממשלות הם טפילים חסרי ערך ושהעובדים יוכלו לנהל את הכלכלה הפנימית בכוחותיהם-הם. וכאשר העובד הבין זאת, הוא אנרכיסט אפילו אם אינו קורא לעצמו כך.

נוסף על כך, עידוד ארגונים עממיים מכל הסוגים הוא ההשלכה ההגיונית של רעיונותינו הבסיסיים, וצריך לפיכך להיות חלק בלתי-נפרד מתוכניתנו.

למפלגה סמכותנית, המתכוונת לתפוס את הכוח השלטוני כדי לכפות את רעיונותיה, יש אינטרס בהישארות העם המון חסר-צורה, חסרי-יכולת לפעול בעצמם ולכן תמיד נשלטים בקלות. ונובע מכך, באופן הגיוני, שהיא אינה יכולה לרצות במידת ארגון רחבה הרבה יותר מכך, ורק מן הסוג לו היא זקוקה כדי להשיג כוח: ארגונים אלקטורליים אם היא מתכוונת להשיג זאת באמצעים חוקיים; ארגונים צבאיים אם היא נסמכת על פעולה אלימה.

אך אנו האנרכיסטים איננו רוצים לשחרר את העם; אנו רוצים שהאנשים ישחררו את עצמם. איננו מאמינים בטוב שבא ממעל ונכפה בכוח; אנו רוצים שדרך החיים החדשה תופיע מגוף העם, ותתאים למצב התפתחותו, ותתקדם בעת שהם מתקדמים. משמעותי בשבילנו, לפיכך, שכל האינטרסים וכל הדעות ימצאו את ביטויים בארגון מודע וכי הם צריכים להשפיע על החיים המשותפים במידה היחסית לחשיבותם.

נטלנו על עצמנו את המשימה להאבק בארגון החברתי הקיים, ולהתגבר על המכשולים שבפני ביאתה של חברה חדשה בה חופש ורווחה יובטחו לכל. להשגת יעד זה אנו מארגנים עצמנו במפלגה<sup>2</sup> ומבקשים להפוך רבים וחזקים ככל האפשר. אך אם הייתה זו רק המפלגה שלנו שהינה מאורגנת; אם העובדים היו נותרים מבודדים כמו יחידות נפרדות כמספרם, חסרות-התעניינות זו לגבי זו ובלתי-מקושרות זולת בשרשרת המשותפת; אם אנו עצמנו מלבד היותנו מאורגנים כאנרכיסטים במפלגה, לא היינו כעובדים מאורגנים יחד עם עובדים אחרים, לא היינו יכולים להשיג דבר, או לכל היותר, היינו עשויים להצליח לכפות את עצמנו... ואז לא היה זה נצחון האנרכיה אלא הניצחון שלנו. היינו יכולים אז להמשיך לקרוא לעצמנו אנרכיסטים, אך במציאות היינו פשוט שליטים, וחסרי-אונים ככל השליטים כשהדבר נוגע לטובת הכלל.

## רפורמיזם

הטעות היסודית של הרפורמיסטים היא חלימה על סולידריות, שיתוף-פעולה כן, בין אדוניים ומשרתים, בין בעלי רכוש ועובדים, אשר אפילו אם עשויים היו להתקיים פה ושם בתקופות של חוסר-הכרה עמוק של ההמונים ואמונה נאיבית בדת ובתגמולים, הם לחלוטין בלתי-אפשריים כיום.

אלו הרואים בעיני רוחם חברה של חזירים מפותמים-היטב המתנודנדים בשביעות-רצון תחת סרגל-הלקאתם של מספר קטן של רועי-חזירים; אשר אינם מחשיבים את הצורך בחופש ואת רגש הכבוד-העצמי האנושי; אשר מאמינים באמת באל המצווה, למען מטרותיו הנסתרות, על העני להיות כנוע ועל העשיר להיות טוב ונדיב – יכולים גם להאמין ולשאוף לארגון טכני של הייצור המבטיח שפע לכל ואשר נוטה להועיל חומרית בה-בשעה הן לבוסים והן לעובדים. אך במציאות 'שלום חברתי' המבוסס על שפע לכל ייוותר חלום, כל עוד החברה מחולקת למעמדות עוינים, הווה אומר מעסיקים ומועסקים. ולא ישרור לא שלום ולא שפע.

העוינות היא רוחנית למדי מאשר חומרית. לעולם לא תשרור הבנה כנה בוסים ועובדים למען ניצול טוב יותר של כוחות הטבע בהתאם לאינטרסים של המין האנושי, משום שהבוסים רוצים מעל הכל להיוותר בוסים ולהבטיח תמיד עוצמה נוספת על חשבון העובדים, כמו גם באמצעות תחרות מול בוסים אחרים, בעוד שהעובדים שבעים כבר מבוסים ואינם רוצים עוד מהם!

[ידידנו הטובים] מכלים את זמנם לריק כאשר הם מספרים לנו שחופש מועט עדיף על עריצות ברוטלית ובלתי-מרוסנת; שיום עבודה סביר, משכורת המאפשרת לאנשים לחיות טוב יותר מחיות, והגנה על נשים וילדים, עדיפים על הניצול של עמל אנושי עד כדי אפיסת כוחו של האדם; או שבית-הספר של המדינה, רע ככל שיהיה, תמיד עדיף, מנקודת המבט של התפתחותו המוסרית של הילד, מאשר בתי הספר המנוהלים בידי כמרים ונזירים... שכן על כך אנו מסכימים בהסכמה מלאה. ואנחנו מסכימים גם שעשויות להיות נסיבות בהן לתוצאות הבחירות, ארציות או מקומיות, יכולות להיות השלכות טובות או רעות, וכי תוצאות אלה עשויות להיקבע על-ידי קולות האנרכיסטים אם כוחן של המפלגות היריבות מאוזן באופן שווה.

ברוב המקרים זוהי אשליה; כאשר בחירות הן חופשיות במידה נסבלת, הערך היחיד שלהן הוא סמלי: הן מצביעות על מצבה של דעת הציבור, אשר הייתה מתבטאת באמצעים יעילים יותר, ובהבאת תוצאות מרחיקות-לכת יותר, לו לא היו מוצעות לו הבחירות כפורקן. אך אין הדבר משנה; אפילו אם היו כמה התקדמויות זעירות התוצאה הישירה של ניצחון אלקטורלי, אל לאנרכיסטים לצבוא על הקלפיות או לחדול להטיף לשיטות המאבק שלהם.

מאחר שאף אדם אינו יכול לעשות הכל בעולם זה, על אדם לבחור את דרך-ההתנהלות שלו.

תמיד ישנו גורם של סתירה בין שיפורים משניים, סיפוקם של צרכים מידיים, והמאבק למען חברה שהיא באמת טובה יותר מזו הקיימת. אלו הרוצים להקדיש עצמם למען הקמת בתי-שימוש ציבוריים וברזיות שתייה היכן שיש בהם צורך, או אלו המשתמשים באנגריות שלהם לשם בניית כביש, או ייסוד בית-ספר עירוני, או להעברת חוק מעוט-חשיבות כלשהוא להגנה על עובדים או להיפטרות מאיש-משטרה ברוטלי, עושים היטב, ייתכן, בהשתמשם בפתק-ההצבעה לטובת אישיות משפיעה זו או אחרת. אך אז – שכן אם אדם רוצה להיות 'מעשי' עליו לעשות זאת 'עד הסוף' – במקום להמתין לניצחונה של מפלגת האופוזיציה, במקום להצביע למפלגה קרובה יותר אליו, כדאי לקחת קיצור-דרך ולתמוך במפלגה השלטת, ולשרת את הממשלה אשר כבר מכהנת, וליהפך סוכנו של המושל או של ראש-העיר. ולמעשה המומרים החדשים עליהם אנו חושבים לא הציעו הצבעה עבור המפלגה ה-'מתקדמת' ביותר, אלא לזו בעלת הסיכוי הגדול ביותר להיבחר... אך במקרה זה היכן כל זה מסתיים?...

במהלך ההיסטוריה האנושית על-פי-רוב קורה שהממורמרים, המדוכאים והמורדים, לפני שהם מסוגלים להגות ולהשתוקק לשינוי רדיקלי במוסדות הפוליטיים והחברתיים, מגבילים את דרישותיהם לשינויים חלקיים, לזיתורים מצד השליטים, ולשיפורים במצב הקיים. תקוות להשגת רפורמות כמו גם להיותן יעילות קודמות להכרה שעל-מנת להרוס את כוחה של ממשלה או מעמד, הכרחי לשלול את המקורות לכוח הזה, וכך לבצע מהפכה.

בסדר הדברים, רפורמות מונהגות אז או שאינן מונהגות, וברגע בו הונהגו הן מחזקות את המשטר הקיים או מערערות אותו; מסייעות לביאתה של מהפכה או שמעכבות אותה, ומועילות או מזיקות להתקדמות בכלל, תלוי באופיין הספציפי, הרוח בה הוענקו, ומעל הכל, הרוח בה נתבקשו, נדרשו או נתפסו בידי העם.

ממשלות והמעמדות הפריוולגיוניים הם מטבעם תמיד מונחים על-ידי אינסטינקטים של שימור-עצמי, של הגבשות ושל פיתוח הכוחות וזכויות-היתר שלהם; וכאשר הם מסכימים לרפורמות הרי זה כיוון שהם סבורים שהן ישרתו את מטרותיהם או כיוון שהם אינם מרגישים חזקים מספיק להתנגד, ונכנעים, בפרד מאשר יכול אחרת להיות אלטרנטיבה גרועה יותר.

המדוכאים מבקשים ומקבלים בברכה שיפורים כטובה הניתנת באדיבות, מכירים בלגיטימיות של הכוח שמעליהם, ובכך מביאים השיפורים יותר נזק מאשר תועלת בסיועם להאט, להטות ואולי אף לעצור את תהליכי האמניסיפציה – או, לחילופין, דורשים הם וכופים שיפורים באמצעות פעולתם, ומקדמים אותם כניצחונות

חלקיים על האויב המעמדי, משתמשים בהם כדורבן להישגים גדולים יותר, וכך מהווים השיפורים הם עזרה בת-תוקף והכנה להפלה המוחלטת של זכויות-יתר, הווה אומר, להמהפכה. מגיעה נקודה בה הדרישות של המעמד הנשלט אינן יכולות להיענות על-ידי המעמד השליט מבלי לשבש את כוחם. אז עימות אלים מתרחש באופן בלתי-נמנע.

אין זה נכון לומר, אם כן, כי מהפכנים מתנגדים שיטתית לשיפורים, לרפורמות. הם מתנגדים לרפורמיסטים, מחד משום ששיטותיהם יעילות פחות להבטחת רפורמות מהממשלות ומעסיקים, הנכנעים רק מתוך פחד, ומאידך משום שלעיתים קרובות מאוד הרפורמות שהם מעדיפים הן אלה שלא רק מביאות רווחים מידיים מוטלים בספק, אלא גם משמשות גם לחיזוק המשטר הקיים ולמתן לעובדים תועלת מוקנית בהמשך קיומו. כך, למשל, פנסייה מהמדינה, תוכניות ביטוח, כמו גם תוכניות שיתוף ברווחים במיזמים חקלאיים ותעשייתיים, וכיוצא באלו.

בנפרד מאי-נעימות שבמילה אשר נוצלה והוכפשה בידי פוליטיקאים, אנרכיזם תמיד היה, ולעולם לא יוכל להיות אלא, רפורמיסטי<sup>3</sup>. אנו מעדיפים לומר 'רפורמיסטיבי' על-מנת להימנע מכל בלבול אפשרי עם אלו המסווגים רשמית כ-'רפורמיסטים' ומבקשים באמצעות שיפורים קטנים, ופעמים רבות גם בני-חלוף, להפוך את המערכת הנוכחית לנסבלת יותר (וכתוצאה מכך מסייעים לחיזוקה); או אשר מאמינים תחת זאת באמת ובתמים כי אפשרי לסלק את העוולות החברתיות הקיימות באמצעות הכרה וכיבוד, למעשה אם לא להלכה, של המוסדות הפוליטיים והכלכליים שהינם הסיבה, כמו גם המשענת התומכת, לעוולה זו. אך בכל מקרה זוהי תמיד שאלה של רפורמות, וההבדל המהותי טמון בסוג הרפורמה שאדם רוצה והדרך בה הוא חושב שהוא מסוגל להשיג אותה. מהפכה פירושה, במובן ההיסטורי של המילה, הרפורמה הרדיקלית של מוסדות, המושגת במהירות באמצעות ההתקוממות האלימה של העם נגד הכוח השליט וזכויות-היתר הקיימים; ואנו מהפכנים ודוגלים בהתקוממות כיוון שאיננו רוצים אך לשפר מוסדות קיימים אלא להרוס אותם כליל, בבטלנו כל צורה של שלטון אדם על אדם, וכל סוג של טפילות על עבודה אנושית; וכיוון שאנו רוצים להשיג זאת מהר ככל האפשר, וכיוון שאנו מאמינים שמוסדות שלידתם מאלימות והמתוחזקים על-ידי אלימות לא יפנו את הדרך אלא בתמורה אלימה. אך המהפכה אינה יכולה להתבצע בדיוק בזמן בו אדם חפץ היה לבצעה. האם עלינו להיוותר לא-פעילים, מחכים שהמצב יבשיל עם הזמן?

ואפילו לאחר התקוממות מוצלחת, האם נוכל בין-לילה לממש את כל חפצינו ולעבור מגיהנום ממשלתי וקפיטליסטי לגן-עדן קומוניסטי-חירותני שהינו החופש המוחלט של האדם במסגרתקהילת האינטרסים מושא-המשאלה עם כל בני-האדם

אלה הן אשליות שיכולות להשתרש בקרב סמכותניים אשר רואים בהמונים את חומר הגלם אשר אלו המחזיקים כוח יכולים, באמצעות צווים, הנתמכים בידי כדורי-אקדח ואזיקים, לעצב לפי רצונם. אך אשליות אלה לא תפסו בקרב אנרכיסטים. אנו זקוקים להסכמתם הכללית של האנשים, ולפיכך אנו חייבים לשכנע באמצעות תעמולה ודוגמה אישית, עלינו לחנך ולבקש לשנות את הסביבה בדרך כזו שחינוך זה יגיע למספר הולך וגדל של אנשים...

אנחנו רפורמטורים היום במידה בה אנו מבקשים ליצור את התנאים הנוחים ביותר וגוף גדול ככל הניתן של מיליטנטים נאורים כך שהתקוממות של העם תובא להשלמה משביעת-רצון. אנו נהיה רפורמטורים מחר, לאחר התקוממות מנצחת, והשגת החופש, בכך שנבקש בכל האמצעים שחופש מתיר, הווה אומר באמצעות תעמולה, דוגמה ואפילו התנגדות אלימה נגד כל מי שיבקש להגביל את החופש שלנו

אך לעולם לא נכיר במוסדות; ניקח או נזכה בכל הרפורמות האפשריות באותה הרוח בה אדם קורע אדמה כבושה מאחיזת האויב במטרה להמשיך להתקדם, ותמיד ניוותר אויבים של כל ממשלה, תהיה זו ממשלת המלוכה של היום, או הממשלות הרפובליקניות או הבולשביקיות של מחר.

## סינדיקליזם ואנרכיזם

מערכת-היחסים בין תנועת העבודה והמפלגות המתקדמות היא נושא ישן ושחוק. אך זהו נושא אקטואלי תמיד, וכך יוותר הוא כל עוד יש, מחד גיסא, המון אנשים המוטרדים בצרכים דחופים ומונעים בידי שאיפות – לעיתים נלהבות אך תמיד עמומות ולא ברורות – לחיים טובים יותר, ומאידך גיסא, פרטים ומפלגות להם השקפה מוגדרת על העתיד ועל האמצעים להשיגו, אך אשר תוכניותיהם ותקוותיהם נידונו להיוותר אוטופיות שמחוץ להישג היד אלא אם יוכלו לזכות בהמונים. והנושא הינו חשוב שבעתיים עתה כאשר, לאחר אסונות המלחמה והתקופה שלאחר המלחמה, כולם מתכוונים, אם רק נפשית, לחידוש הפעילות שחייבת לבוא אחרי נפילת הרודניות אשר עדיין מתהוללות ומשתוללת [לרוחב אירופה] אך מתחילות לרעוד. מסיבה זו אנסה להבהיר מה, לדעתי, צריכה להיות גישת האנרכיסטים כלפי ארגוני העבודה.

כיום, אני מאמין, אין אף-אחד, או כמעט אף-אחד בינינו שיכחיש את התועלת ואת הצורך בתנועת העבודה כאמצעי המוני להתקדמות חומרית ורוחנית, כקרקע פורה לתעמולה וככוח הכרחי לשינוי החברתי שהוא יעדנו. אין עוד אחד שאינו מבין מהי משמעות אירגוני העובדים, עבורנו האנרכיסטים יותר מכל, בהיותנו מאמינים שהארגון החברתי החדש אל לו ואינו יכול לה שייכפה על-ידי ממשלה חדשה בכוח אלא חייב לנבוע משיתוף-הפעולה החופשי של הכל. יתר על כן, תנועת העבודה הינה כעת מוסד חשוב ואוניברסלי. להתנגד לה פירושו להפוך לשותפים-לפשע של המדכאים; להתעלם ממנה פירושו לשים אותנו מחוץ להישג-יד חיי היומיום של אנשים ולדון אותנו לחוסר-אונים תמידי. ולמרות זאת, בעוד שכולם, או כמעט כולם, מסכימים בעניין התועלת והצורך של אנרכיסטים בלקיחת חלק פעיל בתנועת העבודה ובהיותם תומכים ומקדמיה, אנו לעיתים תכופות חלוקים בינינו על השיטות, התנאים והמגבלות של מעורבות כזו.

חברים רבים היו רוצים כי תנועת העבודה והתנועה האנרכיסטית יהיו אחת ואותו הדבר, וכאשר הם מסוגלים, למשל בספרד וארגנטינה, ואפילו בהיקף מסויים באיטליה, צרפת, גרמניה, וכו' – מנסים הם להעניק לאירגוני העובדים מצע אנרכיסטית במובהק. חברים אלה ידועים כ'אנרכו-סינדיקליסטים', או, אם הם מתערבבים עם אחרים שבאמת אינם אנרכיסטים, קוראים לעצמם 'סינדיקליסטים מהפכניים'. יש צורך בהסבר-מה של משמעות 'סינדיקליזם'. אם השאלה הינה מה רוצה אדם מהעתיד, הווה אומר, אם הכוונה ב-'סינדיקליזם' היא ללצורת הארגון החברתי אשר ראוי שתחליף את הקפיטליזם ואת ארגון המדינה, אז זהו אותו הדבר כמו אנרכיה ולפיכך מילה המשמשת רק לבלבול, או לחילופין הכוונה היא למשהו אחר מאנרכיה ואינו יכול שיתקבל בידי אנרכיסטים. למעשה, בין הרעיונות וההצעות לגבי העתיד אשר כמה סינדיקליסטים הציגו, ישנן כמה שהן אנרכיסטיות בכנות. אך ישנן אחרות אשר, תחת שמות אחרים וצורות אחרות, משחזרות את המבנה הסמכותני אשר מונח ביסודן של כל הסיבות לחוליים עליהם אנו מוחים כעת, ואשר, לפיכך, אין להן דבר עם אנרכיה. אך אין זה סינדיקליזם כמערכת חברתית בו התכוונתי לעסוק, משום שלא זה הוא שיכול לקבוע את הפעולות הנוכחיות של האנרכיסטים ביחס לתנועת העבודה.

אני עוסק כאן בתנועת העבודה תחת משטר קפיטליסטי ומדינתי והשם סינדיקליזם כולל את כל ארגוני העובדים, כל האיגודים השונים שהוקמו להתנגד לדיכוי של הבוסים ולהפחית או לחסל לחלוטין ניצול עבודת אדם על-ידי הבעלים של חומרי הגלם ואמצעי הייצור. ובכן אני אומר שארגונים אלו אינם יכולים להיות אנרכיסטיים ושאין זה מועיל לטעון שהם כאלו, שכן אם היו הם אנרכיסטיים היו הם כושלים במטרתם ולא היו משרתים את היעדים שאותם אנרכיסטים המעורבים בהם מציעים. איגוד מוקם כדי להגן על האינטרסים היומיומיים המיידים של העובדים ולשפר את תנאיהם ככל האפשר לפני שיכולים הם להיות בעמדה כלשהי לביצוע המהפכה ובאמצעותה להפוך את מרוויחי-השכר של היום לעובדים חופשיים, המתקשרים בחופשיות לרווחת הכל.

כדי שאיגוד ישרת את מטרותיו שלו ובה-בעת לפעול כאמצעי חינוך וקרקע לתעמולה המכוונת לשינוי חברתי רדיקלי, הוא צריך לקבץ ביחד את כל העובדים – או לפחות את אותם עובדים המבקשים להביא לשיפור בתנאיהם – ולהיות מסוגל להרים התנגדות כלשהי לבוסים. האם ייתכן כי יוכל לחכות לכל העובדים שיהפכו אנרכיסטים לפני שיזמין אותם לארגן את עצמם ולפני שהוא מתיר את כניסתם לארגון, ובכך להפוך את הסדר הטבעי של תעמולה והתפתחות פסיכולוגית וליצור את ארגון ההתנגדות כאשר אין בו עוד צורך, מאחר שההמונים כבר יהיו כשירים לביצוע המהפכה? במקרה כזה האיגוד יהיה עותק של ההתקבצויות האנרכיסטיות ויהיה חסר-כוח להשגת שיפורים או ביצוע מהפכה. או האם יסתפק הוא בהעלאת התוכנית האנרכיסטית על הנייר ובתמיכה רשמית ומבלי-דעת, ובקיבוץ יחד של אנשים אשר, כמו כבשים, יעקבו אחר המארגנים, רק כדי להתפזר ולעבור לצד האויב בהזדמנות הראשונה בה הם נקראים להוכיח עצמם כאנרכיסטים רציניים?

סינדיקליזם (בכך כוונתי למגוון לסוג המעשי ולא לסוג התיאורטי, שאותו תופר כל-אחד לפי מידותיו) הוא מטבעו רפורמיסטי. כל מה שניתן לצפות ממנו הוא שהרפורמות אשר הוא נלחם למען ומשיגן הן מסוג כזה ומתקבלות בדרכים כאלו שהן משרתות חינוך ותעמולה מהפכניים ומותירות את הדרך פתוחה להצגת תביעות גדולות והולכות. כל מיזוג או בלבול בין התנועה האנרכיסטית והמהפכנית ובין התנועה הסינדיקליסטית מסתיים או בהפיכת האיגוד לחסר-אונים ביחס למטרות המסויימות שלו, או בכיבוי, עיוות וחסול הרוח האנרכיסטית. איגוד יכול לצוץ ולו מצע סוציאליסטי, מהפכני או אנרכיסטי, ועם סוג כזה של מצע, אכן, נולדים מגוון ארגוני העובדים. אך במשך הזמן בו הם חלשים וחסרי-אונים שומרים הם אמונים למצע – הווה אומר בעוד הם נותרים

קבוצות תעמולה המוקמות ומופעלות בידי מספר קטן של אנשים נלהבים ומחוייבים, לא ארגונים המוכנים לפעולה אפקטיבית. מאוחר יותר, כאשר הם מצליחים למשוך את ההמונים ורוכשים את הכוח לדרוש ולכפות שיפורים, המצע המקורי הופך לנוסחה ריקה, אליה לא שם איש לב עוד. טקטיקות מתאימות עצמן לצרכי הרגע של התנועה והנלהבים של הימים הראשונים בעצמם מסתגלים או מוותרים על מקומם לאנשים 'מעשיים' שדאגתם היא ליום ההווה, ללא מחשבה על המחר.

ישנם, כמובן, חברים אשר, למרות היותם בשורות הראשונות של תנועת האיגודים, נשארים בכנות ובהתלהבות אנרכיסטים, כשם שישנן התקבצויות עובדים המושפעות מרעיונות אנרכיסטיים. אך תהא זו מלאכת ביקורת קלה מדי לחפש את אלפי המקרים בהם, במעש היומיומי, אנשים אלו והתקבצויות אלה פועלים בסתירה לרעיונות אנרכיסטיים. צרכים של עת-קושי? אני מסכים. אנרכיזם טהור אינו יכול להיות פיתרון מעשי כל עוד אנשים נאלצים להתמודד עם בוסים וסמכות. אין לעזוב את המוני העם לנפשם כאשר הם מסרבים לעשות כך ומבקשים, דורשים, מנהיגים. אך מדוע לבלבל אנרכיזם עם מה שאנרכיזם איננו ולקחת על עצמנו, כאנרכיסטים, אחריות על מגוון העסקאות והסכמים שצריכים להיעשות על עצם בסיס היות ההמונים לא-אנרכיסטים, אפילו כשהם משתייכים לארגון אשר כלל מצע אנרכיסטי בחוקתו? לדעתי ראוי שהאנרכיסטים לא ירצו שהאיגודים יהיו אנרכיסטיים. האנרכיסטים חייבים לעבוד בקרבם למען מטרות אנרכיסטיות, כפרטים, קבוצות וכפדרציות של קבוצות. באותו אופן בו קיימות, או צריכות להתקיים, קבוצות למידה ודיון, קבוצות לתעמולה כתובה ומדוברת בציבור, קבוצות תיאום, קבוצות העובדות בתוך מפעלים ובתי-מלאכה, שדות, קסרקטינים, בתי-ספר וכיוצא באלו, כך הם צריכים לגבש קבוצות בתוך מגוון הארגונים המנהלים מלחמת מעמדות. באופן טבעי האידיאל הוא שכולם יהיו אנרכיסטים ושכל הארגונים יפעלו באופן אנרכיסטי. אך ברור כי לו כך היה זה היה המקרה, לא היה כל צורך לארגן את המאבק נגד הבוסים, משום שהבוסים לא היו עוד קיימים.

בנסיבות הנוכחיות, בהינתן דרגת התפתחות של המון העם בתוכו הן פועלות, הקבוצות האנרכיסטיות אינן צריכות לדרוש שארגונים אלה יהיו אנרכיסטיים, אלא לנסות למשוך אותם ככל האפשר לטקטיקות אנרכיסטיות. אם הישרדות הארגון וצרכיהם ורצונותיהם של האנשים המאורגנים הופכים להכרח את פשרת הכניסה למשא-ומתן מרופש עם סמכות ועם המעסיקים, יהי כך. אך תנו לכך להיות אחריותם של אחרים, לא של אנרכיסטים, שמשימתם היא להצביע על הליקויים והחולשות של כל השיפורים הנעשים בתוך חברה קפיטליסטית ולהניע את המאבק קדימה לפתרונות רדיקליים מאי-פעם. על האנרכיסטים בתוך האיגודים לשאוף שהם ייוותרו שארו פתוחים לכל העובדים מכל דעה ומכל מפלגה שהיא בתנאי היחיד של קיום סולידריות במאבק נגד הבוסים. הם צריכים להתנגד לרוח התאגידית ולכל ניסיון להשיג מונופול על עבודה או על ארגון. עליהם למנוע מן האיגודים מלהפוך לכליהם של פוליטיקאים למטרות אלקטורליות או סמכותניות אחרות; עליהם להטיף וליישם פעולה ישירה, ביזור, אוטונומיה ויוזמה חופשית. עליהם לשאוף לעזור לחברים ללמוד איך להשתתף ישירות בחיי הארגון ולהסתדר בלי מנהיגים ונושאי-תפקידים קבועים. הם חייבים, בקיצור, להישאר אנרכיסטים, להישאר תמיד במגע קרוב עם אנרכיסטים ולזכור שארגון העובדים אינו המטרה אלא רק אחד האמצעים, חשוב ככל שיהיה, להכנת הדרך להשגת אנרכיזם.

## מאבק מעמדי או שנאה מעמדית<sup>1</sup>

הבעתי בפני חבר-המושבעים במשפט במילאן כמה רעיונות אודות מאבק מעמדי והפרולטריון שעוררו ביקורת ותדהמה. מוטב שאחזור לרעיונות אלו.

מחיתי בכעס נגד ההאשמה בהסתה לשנאה; הסברתי שבתעמולה שלי תמיד ניסיתי להראות שהעולות החברתיות אינן תלויות ברוע-לב של אדון זה או אחר, מושל זה או אחר, אלא באדונים וממשלות כמוסדות; לפיכך, הפתרון אינו טמון בהחלפת שליטים יחידים; ותחת זאת נחוץ להרוס את עצם העיקרון לפיו אנשים שולטים באנשים אחרים; הסברתי גם כי תמיד הדגשתי שפרולטריום אינם טובים יותר כפרטים מאשר בורגנים, כפי שמוכח על-ידי העובדה כי עובד מתנהג כמו בורגני רגיל, ואף גרוע יותר, כשהוא מגיע במקרה כלשהוא לעמדה של עושר ופיקוד

הצהרות כאלה סולפו, זוייפו, הוצגו באור שלילי בידי העיתונות הבורגנית, והסיבה ברורה. החובה של העיתונות, לה משלמים להגן על האינטרסים של המשטרה ושל הכרישים, היא להסתיר את טבעו האמיתי של האנרכיזם מן הציבור, ולבקש לאמת את המעשייה כי אנרכיסים הם מלאי-שנאה ומשמידנים; העיתונות ממלאת זאת לפי חובתה, אך עלינו להודות כי הם לעיתים קרובות עושים זאת באמונה תמימה, מתוך בורות פשוטה. מאחר שעיתונאות, אשר פעם היוותה ייעוד, התנוונה לכדי משרה ועסק ותו לא, עיתונאים איבדו לא רק את החוש האתי שלהם, אלא גם את היושר האינטלקטואלי של הימנעות מלדבר על מה שאינם מבינים.

בואו נשכח, אם כן, מכתבנים למיניהם ונדבר על אלו החלוקים עלינו ברעיונותיהם, ולעיתים רק בדרכם לבטא את רעיונותיהם, אך עדיין נותרים חברינו, משום שהם שואפים בכנות לאותו היעד שאנו שואפים אליו.

התדהמה הינה כל-כך שלא-במקומה אצל אנשים אלו, עד שאני נוטה לחשוב שהיא מלאכותית. הם אינם יכולים להתעלם מכך שאמרתם וכתבתם דברים אלה במשך חמישים שנה, ומכך שאותם דברים נאמרו על-ידי מאות ואלפי אנרכיסטים, בזמני ולפני.

בואו נדבר תחת זאת על המחלוקת.

ישנם האנשים ה-'מעריצי-עובדים', המחשיבים ידיים מיובלות כהיות ניחן בידי שמיים בכל המעלות וכל המידות הטובות; הם מוחים אם אתה מעז לדבר על 'בני-אדם' ו-'המין האנושי', מבלי שנשבעת בשם המקודש של הפרולטריון.

ובכן, נכון הדבר כי ההיסטוריה יצרה את הפרולטריון ככלי העיקרי לשינוי החברתי הבא, וכי אלו הנלחמים לייסוד חברה בה כל בני-האדם הם חופשיים ומוענקים להם כל האמצעים לממש את החופש שלהם, חייבים לסמוך בעיקר על הפרולטריון.

מאחר שכיום האגירה של משאבי טבע ושל הון שנוצרו על-ידי עבודת דורות העבר וההווה הינה הסיבה העיקרית לשיעבוד ההמונים ולכל העולות החברתיות, טבעי כי אלו שאין להם דבר, ולכן מעוניינים ישירות ובמובהק יותר בשיתוף אמצעי הייצור, יהיו הסוכנים העיקריים של ההפקעה הנדרשת. זוהי הסיבה כי אנו מייעדים את התעמולה שלנו יותר בפרט לפרולטריום, שתנאי חייהם, מצד שני, לרוב מונעים מהם את האפשרות להתעלות ולהגות אידיאל נעלה. בכל אופן, אין זו סיבה להפוך את העני לפְּטִיש רק משום שהוא עני; זוהי אף לא סיבה לעודד אותם להאמין שהוא עליון מטבעו, וכי מצב שבוודאי לא בא כתוצאה מערכו או מרצונו נותן לו את הזכות לעשות עוול לאחרים כפי שעשו לו הם עוול. העריצות של ידיים מיובלות (שהינה בפועל עדיין העריצות של כמה אשר אין להם כבר ידיים מיובלות, אפילו היו להם פעם), לא תהיה נוקשה ומרושעת פחות, ולא תוליד רעות ממושכות פחות מן העריצות של הידיים עדויות-הכפפה. אולי תהיה היא נאורה פחות וברוטלית יותר: זה הכל.

עוני לא היה הדבר הנורא שהוא במציאות, אם לא היה מייצר בהמיות מוסרית כמו גם נזק חומרי והשפלה פיזית, אשר מתמשכים מדור לדור. לעניים יש ליקויים שונים מאלו המיוצרים במעמדות בעלי-זכויות-היותר על-ידי עושר וכוח, אך לא טובים יותר.

אם הבורגנות מייצרת אנשים מסוגם של גיוליטי [Giolitti] וגרציאני [Graziani] וכל השורה הארוכה של מעניי האנושות, מן הכובשים הגדולים עד לבוסים הזוטרים מוצצי הדם הלהוטים, היא מייצרת גם אנשים מסוגם של קפיירו [Cafiero], רקלו [Reclus] וקרופוטקין, ואת האנשים הרבים אשר בכל תקופה הקריבו את זכויות-היתר המעמדיות שלהם למען אידיאל. ואם הפרולטריון נתן ונותן גיבורים וקדושים-מעונים כה רבים למען גאולת האנושות, הוא מוציא מקרבם גם את המשמרות הלבנים, השוחטים, הבוגדים באחיהם שלהם, בלעדיהם הרודנות הבורגנית לא יכולה הייתה להימשך אף יום אחד.

כיצד תוכל שנאה להיות מועלה לכדי עיקרון של צדק, לרוח נאורה של דרישה, כאשר ברור שרשע קיים בכל מקום, והוא תלוי בסיבות שמעבר לרצון הפרט ואחריותו?

<sup>1</sup> מאבק מעמדי או שנאה מעמדית (אודות משפט), אנושות חדשה [20], Umanità Nova], ספטמבר 1921.



יהי-נא מאבק מעמדי בכל היקף שיחפוץ אי-מי, אם במאבק מעמדי הכוונה הוא מאבק של המנוצלים נגד המנצלים לביטול הניצול. מאבק זה הינו דרך של התרוממות מוסרית וחומרית, והוא הכוח המהפכני העיקרי עליו ניתן לסמוך.

אל תהי כל שנאה, עם זאת, משום שאהבה וצדק אינם יכולים לנבוע משנאה. שנאה מביאה נקמה, תשוקה להיות מעל לאוייב, צורך לגבש את העליונות האישית. שנאה יכולה להוות אך בסיסן של ממשלות חדשות, אם השונא מנצח, אך אינה יכולה להיות בסיסה של אנרכיה.

למרבה-הצער, קל להבין את השנאה של כל-כך הרבה אומללים שגופותיהם ורגשותיהם מעונים ונקרעים על-ידי החברה: בכל-אופן, ברגע שהגיהנום בו הם חיים מואר באידיאל, השנאה נעלמת ותשוקה בוערת להילחם למען טובת הכל מחליפה את מקומה.

מסיבה זו שונאים אמיתיים אינם יכולים להימצא בין חברינו, למרות שישנם רטוריקנים רבים של שנאה. הם כמו המשורר, שהינו אב טוב ושלי, אך שר אודות שנאה, משום שהדבר מאפשר לו לחבר בתי-שיר טובים... או אולי רעים. הם מדברים על שנאה, אך שנאתם עשויה אהבה.

מסיבה זו אני אוהב אותם, אפילו אם הם קוראים לי בשמות.

- <sup>1</sup> מלטסטה אמר על-כך: "כולנו אגואיסטים, כולנו מחפשים את הסיפוק העצמי שלנו. אבל, האנרכיסט מוצא את הסיפוק העצמי הרב ביותר במאבק למען טובת הכלל ולמען חברה בה יוכל להיות כאח בין אחיו בחברת בני-אדם בריאים, אינטליגנטיים, משכילים, ושמחים. לעומת-זאת, מי שמסתגל ומי ששבע-רצון מחיים בין עבדים ונהנה מרווחים מעמלם של עבדים איננו אנרכיסט ולא יכול להיות כזה".
- <sup>2</sup> השימוש של מלטסטה במילה 'מפלגה' שונה מן הנהוג במסורת האנרכיסטית. מלטסטה אינו מתכוון לארגון השואף לתפוס את השלטון או לקחת בו חלק, אלא לכל קבוצה בעלת פוליטיקה מגובשת.
- <sup>3</sup> המילה 'רפורמה' הינה צירוף של כּ+פּוֹרְמָה, היינו, שצרון – מתן-מחדש של צורה.